

**Міністерство освіти і науки України
КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради»**

**НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА
ДЛЯ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ:
ФІЛОСОФСЬКО-ТЕОРЕТИЧНІ
КОНТЕКСТИ
ТА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА**

МАТЕРІАЛИ

**III Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

04 грудня 2020 р.

Дніпро

2021

УДК 303
ББК 63.3
Н 53

Редакційна колегія:

СИЧЕНКО Віктор Володимирович, д. н. держ. упр., проф., ректор КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

РОМАНЕНКО Михайло Ілліч, д. філос. н., проф., радник ректора, професор кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

ВАТКОВСЬКА Марина Григорівна, к. філос. н., доц., проректор з науково-педагогічної роботи КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

РОМАНЕНКО Катерина Михайлівна, д. н. держ. упр., доц., директор навчально-наукового інституту управління «КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

ВИСОЦЬКА Ольга Євгенівна, д. філос. н., доцент, завідувач кафедри філософії «КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

ШАБАНОВА Юлія Олександрівна, д. філос. н., проф., завідувач кафедри філософії і педагогіки НТУ «Дніпровська політехніка».

ВИСОЦЬКИЙ Олександр Юрійович, д. політ. н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

САГУЙЧЕНКО Валентина Володимирівна, д. філос. н., проф., професор кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

ПЩАНСЬКА Вікторія Миколаївна, д. культурології, доц., професор кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

РОГОВА Олена Георгіївна, к. філос. н., доц., професор кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

ЛИСОКОЛЕНКО Тетяна Володимирівна, к. філос. н., доц., доцент кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

ДЕВ'ЯТКО Наталія Володимирівна, к. філос. н., доцент кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

РЄЗНИКОВ Сергій Іванович, к. філос. н., доцент кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

Н 53 Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 04 грудня 2020 р., м. Дніпро, КЗВО «ДАНО» ДОР». / Наук. ред. О.Є. Висоцька. - Дніпро: СПД «Охотнік», 2021. - 308 с.

У збірник вміщено матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика», що присвячена найбільш важливим управлінським, філософсько-світоглядним, психолого-педагогічним, мистецтвознавчим та культурологічним аспектам неперервної освіти; шляхам формування духовно-ціннісної сфери особистості; міжнародним відносинам в контексті сталого розвитку; напрямкам становлення методологічної культури та професійних компетентностей вчителя Нової української школи. Також представлений досвід закладів вищої, середньої та дошкільної освіти щодо напрямків неперервної освіти для сталого розвитку, презентовано кращі практики упровадження її складових.

Рекомендовано для науково-педагогічних та педагогічних працівників вищої і післядипломної освіти, керівників закладів середньої та дошкільної освіти, працівників методичних служб, вихователів, вчителів, докторантів, аспірантів, студентів.

© Колектив авторів, 2021
© ДАНО, 2021

тньої загибелі цивілізації. Безперечно, за цих умов сьогодні підростаюча генерація є найбільш вразливою і незахищеною категорією суспільства [3].

Список використаних джерел:

1. Денисенко І.Д. Моделювання поведінки особистості в сучасних соціокультурних контекстах: методологічні засади та перспективи. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*. Випуск 45(1). 2015. С. 205-214.
2. Култаєва М. Педагогічна провінція Петера Слотердайка: революції на прикордонні. *Філософська думка*. № 2, 2016. С. 94-112.
3. Сагуйченко В.В. Школа у сучасній культурі. Монографія. Саарбрюккен: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. 112 с.
4. Baudrillard Jean. *The consumer society: myths and structures*. London: Sage, 2017. 224 p.
5. Cameron M. *National Security*. New York: Kensington Publishing Corporation, 2018. 326 p.
6. Castells M. *The information age : economy, society and culture*. Chichester, West Sussex ; Malden, MA: Wiley-Blackwell, 2010. 1488 p.
7. Hesmondhalgh D. *The cultural industries*. Los Angeles: Sage, 2019. 540 p.
8. Luhmann N. *Das Erziehungssystem der Gesellschaft*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 2014. 236 p.

Стусь Віктор Петрович,

д. мед. н., проф., завідувач кафедри урології;

Моїсеєнко Микола Миколайович,

к. мед. н., доцент кафедри урології;

Соколовський Дмитро Миколайович,

лікар-інтерн кафедри урології ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНО-ФІЛОСОФСЬКИХ МОДЕЛЕЙ ПОВЕДІНКИ ЛІКАРІВ У РОЗРІЗІ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Актуальність. Сьогодні ми можемо чітко стверджувати, що комплексна сумісна інтеграційна підготовка лікарів усіх напрямлень та спеціалізацій неможлива без підкріплення до навчального процесу соціально-філософських основ, які б дозволяли лікарю швидше пройти період інтеграції у конкретну, нову, сферу діяльності, швидше підібрати концептуальні особливості поведінки, та виробити системно-адаптаційні механізми, що дали б йому можливість в найбільшій мірі реалізувати власний потенціал як в практичній так і в науковій діяльності.

Метою дослідження стало визначення аспектів формування ставлення груп майбутніх лікарів до прикладних аспектів філософії та впливу філософії як системно орієнтованої програми формування світоглядних моделей у поведінці лікарів, їх науковій та практичній діяльності а також виявлення механізмів, які знижують рівень здоров'я громадян України та виявлення кореляційного взаємозв'язку між досліджуваними аспектами.

Методи дослідження. Нами було проведено анкетування студентів 4-6 курсів Дніпропетровської медичної академії, що вже змогли визначитись з майбутнім направленням та спеціалізацією і розпочали підготовку до її отримання та пройшли курс філософії на попередніх курсах, а також декілька груп інтернів та аспірантів загально-медичних направлень (хірургія, терапія, сімейна медицина, акушерство та гінекологія) на загал 400 чоловік було опитано та анкетовано.

Результати дослідження. За результатами дослідження нами було встановлено 4 групи, що розділили пріоритет важливості відносно філософії, як прикладного аспекту формування світоглядного, системного механізму, що необхідний у лікарській діяльності. Перша група (Ia) - серед усіх опитуваних це 15% - виділили філософію та психологію, як направлення що формують фундаментальне розуміння медичного пізнання та допомагають швидше навчитись виявляти причино-наслідкові зв'язки у повсякденній роботі лікаря. Студенти відзначають, що

різносторонній розвиток, знання базових основ формування поведінки індивідумів та курс звичайної логіки в сукупності з добрими медичними знаннями – це ключ до бачення правильного діагнозу у пацієнта та зменшення кількості можливих помилок при проведенні курсу маніпуляцій та діагностичних процедур. 49% (IIa) - Відзначають філософію як науку загальноосвітнього рівня, що не має значного впливу на свідомість лікаря та не дає йому можливості краще зрозуміти та визначити патологію пацієнта. 27% (IIb) відзначають філософію як предмет, який може формувати нові світоглядні позиції у свідомості лікарів, але не може відігравати значної ролі при контакті лікаря з пацієнтом. Та 9% (IIb) – характеризують філософію як науку, що теоретично може допомогти краще налагодити взаємодію лікаря та пацієнта (розуміння), але аж ніяк не може вплинути на якість роботи лікарів у практичній діяльності (маніпуляції, діагностика та ін.) Також при анкетуванні та проведенні співбесід було визначено 3 головних групи причин, які в значній мірі впливають на зниження показників здоров'я громадян України. На перше місце було виділено значне відставання рівню загальноекономічного розвитку України та нестабільність у суспільному житті держави. На другому місці став низький рівень усвідомленості людей про стан власного здоров'я та небажання піклуватись про нього (особливо це відзначалось серед чоловічої частини населення). Та третя група – це недоброякісна робота лікарів та середнього медичного персоналу, яка в свою чергу була розділена на дві підгрупи відносно можливих причин вимкнення цієї проблеми.

Про розробці цієї проблеми ми зробили акцент на останню причину, оскільки ми як науковці в певній мірі можемо вплинути на рішення цієї проблеми. Отже серед механізмів утворення останньої причини були виявленні 3 головні ланки – це недовідання матеріальне забезпечення лікарів та медичних працівників, їх некомпетентність та небажання надавати якісну медичну допомогу, та морально-етичні бар'єри при наданні кваліфікованої допомоги. Відзначимо, що представлені причини можуть бути взаємопов'язаними.

Останні ланки, на наш погляд, відіграють визначаючу роль. При аналізі причин, які могли б, на нашу думку, формувати вищеперераховані ланки було проаналізовано, що медики при навчанні у ВНЗ не отримують для використання моделі формування стійких світоглядних філософських концепцій, знань базових основ логіки та системного мислення, що допомагали б лікарю у повсякденній роботі. Відзначимо, що будь-яка серйозна спеціалізована школа при підготовці спеціалістів використовує відпрацьовані світоглядні моделі поведінки по відношенню до контингенту з яким ця школа буде працювати. Відсутність чіткою сформованої філософської, морально-етичної та деонтологічної моделі поведінки лікарів, на нашу думку, - є одним з основ невизначеності у аспектах роботи лікаря з хворими у країнах СНГ. Саме тому, вивчаючи цю проблему ми виділили головні аспекти, які формує філософія, як система формування світоглядних концепцій та системного розуміння процесів у безпосередній діяльності лікарів та молодшого медичного персоналу. При співставленні моделі навчання медичних працівників та лікарів в англійських країнах відзначається формування фінансово-орієнтованого та матеріалістичного підходу до праці, що формує поведінку лікаря, як людини, для якої медицина - це бізнес за який кожен лікар несе персональну відповідальність та розуміє повну необхідність власного розвитку та підвищення кваліфікація, оскільки вона формує рівень його заробітку безпосередньо. В країнах, що розвивались за час створення радянського союзу для лікарів формували моделі поведінки орієнтовані на гуманність та ідею безкорисної самопожертви, яка при тій моделі економічного розвитку була повністю виправдана та не викликала когнітивного дисонансу між світоглядом та матеріалістичною частиною життя лі-

каря. На даний час в Україні виникає певний парадокс у роботі медичного персоналу, оскільки життя перейшло на західно-орієнтований шлях капіталістичного розвитку, але ідеї формування роботи лікаря як спеціаліста залишились та вкоренились ще з радянських часів. Представлені аспекти дослідження наштовхують на роздуми, відносно створення нової, власної філософсько-світоглядної моделі поведінки лікарів, що включала в себе реалії роботи в медицині в Україні, та необхідність обмеження лише матеріалістичного та інколи негуманного підходу до медицини, як до справи що співвідноситься лише з бізнесом.

Список використаних джерел:

1. Антология мировой философии: Сб. философ. текстов. В 4 т. / Под ред. В.В. Соколова, В.Ф. Асмуса и др. М: Мысль, 1971-1972 с.
2. Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій. К.: Наук. думка, 1997.
3. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Основи філософії: Навч. посіб. Х.: Право, 2003. 352 с.
4. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Філософія: Учеб. Х.: Прапор, 2005. 496 с.
5. История философии Украины: Хрестоматия: Учеб. пособие. К.: Лыбидь, 1993. 553 с.
6. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навч. посіб. 2-е вид., виправл. і доопр. К.: Каравела, 2002. 544 с.
7. Сучасний словник з суспільних наук / За ред. О.Г. Данильяна, М.І. Панова. Х.: Прапор, 2006. 432 с.
8. Філософський енциклопедичний словник. К.: Абрис, 2002. 568 с.
9. Філософія: Навч. посіб. / За ред. І.Ф. Надольного, В.П. Андрущенко, І.В. Бойченка та ін. К.: Вікар, 1997. 578 с.
10. Скирбек К.Г., Гилье Н. История философии: Учеб. пособие / Под. ред. С.Б. Крымского: Пер. с англ. – М.: ВЛАДОС, 2000. – 800 с.
11. Читанка з історії філософії: У 6-ти кн. / За ред. Г.І. Волинки. – Кн. 6. Зарубіжна філософія ХХ ст. К.: Довіра, 1993. 239 с.

Стусь Віктор Петрович,

д. мед. н., проф., завідувач кафедри урології;

Моїсеєнко Микола Миколайович,

к. мед. н., доцент кафедри урології;

Петренко Світлана Андріївна,

лікар-інтерн кафедри урології ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ МОДЕЛЕЙ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ ЯК ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ РЕАЛІЙ СЬОГОДЕННЯ

Останнім часом дуже важливою є необхідність формування нового типу людини, яка буде прагнути до духовного становлення, самовизначення, саморозвитку та самореалізації. А отже, суспільство повинно виробити певну систему цінностей, що допоможуть їй у цьому. Постійно збільшуються вимоги і до випускників вищих навчальних закладів, до їхньої професійної підготовки. Адже, сьогодні, важливо формувати розвинуту висококваліфіковану особистість майбутнього фахівця. Це потребує зміну домінантів у професійній підготовці, одними з яких є й духовні цінності людини. Звісно, духовний розвиток нашого суспільства неможливий без наукового обґрунтування процесів та механізмів духовного розвитку особистості. Окрім того, саме комплексний підхід, може слугувати плідною ідейною основою у дослідженні такого багатогранного та складного феномену як духовність, оскільки дає змогу розглядати її в єдності та взаємозв'язку структурних елементів.

Протягом всієї історії культури духовність задавала свідомості людини орієнтири руху у всіх сферах життєдіяльності. Вона ставала своєрідним мірилом гуманності, якості, абсолютної цінності, наповнювалася різним конкретним змістом.

Духовність – це осередок людини, яка представлена системою ідеалів, настанов, які відтворюють її зрілість та міру розвитку. Це той взірць, до якого вона прагне у саморозвитку. У цьому аспекті, духовність слід характеризувати як фундаментальне, системне особистісне утворення, що сполучає як сприйняття,